

Näringsdepartementet
Niklas Nilsson
niklas.u.nilsson@regeringskansliet.se

Vår referens
Henrik Pettersson
Er referens
N2013/4071/TE

Diarienummer
Utr 2014/41
Datum
2014-09-11

Yttrande över Förslag Nationell strategi och handlingsplan för användning av intelligenta transportsystem, ITS (N2013/4071/TE)

Trafikanalys har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på den rubricerade utredningen, och vill med anledning av det lämna följande yttrande.

Sammanfattningsvis ställer sig Trafikanalys positiva till att utöka användningen av ITS i transportsektorn. ITS utgör ett viktigt verktyg för att uppnå de transportpolitiska målen. Det är också positivt om ITS blir en naturlig och självklar del i processerna för Trafikverkets trafikslagsövergripande infrastrukturplanering och att ITS-lösningar därmed utgör ett kostnadseffektivt alternativ och/eller komplement till fysiska åtgärder i överensstämmelse med fyrstegsprincipen.

Trafikanalys anser det viktigt att säkerställa att områdesexpertis byggs upp så att ITS-baserade åtgärdsval inte nedprioriteras eller inte uppmärksammas och att man inte låser sig vid gamla beprövade lösningar.

Det behövs ett ökat fokus på forskning och innovationer, att resultaten kommer till användning, samt att de lösningar som utvecklas uppfyller de behov som finns. Trafikanalys ställer sig positiva till att tillämpa innovationsupphandlingar som ett verktyg för att utveckla framgångsrika ITS-lösningar. För att implementeringen av ITS ska bli framgångsrik krävs också ett utökat samarbete och en fungerande samordning nationellt och internationellt.

Trafikanalys anser att förslaget till handlingsplan inte är tillräckligt tydligt avseende strategiska mål, aktiviteter, resurser och tidplaner. Det saknas kopplingar till hur ITS i Sverige konkret kan bidra till de transportpolitiska målen och andra politiska mål. Det hade varit värdefullt att ta fram indikatorer och mått som beskriver nyttan med ITS och som kan relateras till de politiska målen. Nyttan handlar främst om att effektivisera transportsystemet i enlighet med fyrstegsprincipens steg 1 och steg 2.

Trafikverket skriver i förslaget till den nationella strategin att de av ITS-direktivet (Europeiska kommissionen 2010/40/EU) prioriterade områden inte nödvändigtvis är de viktigaste utan enbart är områden som medlemsstaterna enats om. De av Trafikverket utvalda åtgärderna i den framtagna handlingsplanen saknar tydliga kopplingar till de utpekade områdena och prioriterade aktiviteterna. Om man valt att frånga de prioriterade områdena och aktiviteterna bör detta tydligt motiveras.

De strategiska delmålen är nedbrutna på aktiviteter, resurser och tidplan för genomförande, men dessa är inte tillräckligt preciserade. Generellt är handlingsplanen mer en beskrivning av vilka åtgärder som ska genomföras. Beskrivningarna av hur och när åtgärderna ska genomföras är däremot otillräckliga, vilket innebär att åtgärderna blir svåra att följa upp och utvärdera.

Enligt regeringens direktiv till uppdraget ska handlingsplanen omfatta 2014-2020 med utblick mot 2025. Någon sådan preciserad tidsplan finns inte. Det gör att handlingsplanen blir svår att följa upp och använda. Genom att specificera när i tiden en åtgärd ska vara genomförd och relatera de olika åtgärderna till varandra i en översikt blir det också lättare att planera, speciellt om de olika åtgärderna är beroende av varandra.

Det saknas också vad Trafikanalys kan se en redovisning av hur handlingsplanen ska genomföras och följas upp. Inte minst behövs detta för att Sverige enligt ITS-direktivet, vart tredje år, ska kunna rapportera till EU hur införandet utvecklar sig.

Det ingick i uppdraget att genomföra en analys av behovet av regelgivning nationellt/internationellt som en följd av genomförandet av ITS-direktivet i Sverige. Trafikanalys kan inte se att någon sådan analys är genomförd. Exempelvis är tillgången till öppna data väsentligt för att kunna utveckla nya smarta ITS-tjänster. Det behöver därför analyseras om lagstiftningen behöver ses över så att myndigheter kan utnyttja den fulla potentialen med öppna data för användning i ITS-system.

Trafikanalys saknar slutligen internationella jämförelser för hur arbetet har sett ut med andra EU-länders nationella handlingsplaner inom ITS som en följd av ITS-direktivet. Det hade varit värdefullt att veta om Trafikverket dragit lärdomar från andra länder och utnyttjat goda exempel.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Brita Saxton efter föredragande av Henrik Pettersson samt Backa Fredrik Brandt. Avdelningschef Per-Åke Vikman har också deltagit i beredningen av ärendet.

Brita Saxton
Generaldirektör